

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Inhoudsopgave

Van de Redactie	2
Wie wat waar	2
Hoe gaat het met	3
Jaarverslag Vinkenbaan	6
Lezingen en Excursies	7
Kennismaken met Henk van der Leest	9
Kerkuilen	11
Natuurbehoud boven levenslijst	12
De Spotvogels	14
Commissie Publieksactiviteiten	15
Vergrootglas op De Westert en De Bleek	16
Verrekijker kiezen	17
Heemtuin Cees Baart	18
Nieuwe leden	19
Vogeljargon: Vlieders en blijvers	20
Vogelwaarnemingen, Hans Schekkerman	23

Onder andere in dit nummer:

De Vinkenbaan

Henk van der Leest

De Heemtuin in Egmond

Kerkuilen

Vogelwaarnemingen

Bergeenden crèche; foto Bart Romijn

Van de Redactie

Paul Mulder, Elice Jongerius, Bart Romijn en Hans Stapersma

De lente zit erop en de zomer is begonnen. Tijd om terug te kijken, zoals in het verslag van bijzondere waarnemingen en van de resultaten 2025 van de Vinkenbaan. En vooral tijd om naar het nieuwe vogelseizoen uit te zien.

In dit nummer van de Winterkoning een handreiking bij het kiezen van een verrekijker of camera en een pleidooi voor een 'rijkere' manier van vogelen.

Laat je inspireren door het interview met Henk van der Leest. Lees vooral ook de oproepen om actief te worden, zoals voor de Huismus, Oeverzwaluw en Huiszwaluw en in de Commissie Ruimtelijke Ordening.

En raadpleeg het nieuwe programma van lezingen en excursies voor het komende halfjaar; we hopen dat dit voor ieder wat wils bevat!

Wij wensen onze lezers een mooie vogelzomer!

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

Beste lezers,

Jullie geven om de natuur en om de vogels in het bijzonder, anders waren jullie geen lid van onze Vogelwerkgroep.

De natuur is altijd gul en geeft ons mooie belevingen. In deze en voorgaande edities van de Winterkoning, werd en wordt met klem gevraagd om vrijwilligers die kleine en soms wat grotere taken voor het behoud van onze prachtige natuur op zich willen nemen.

Geef aan de natuur; wij vragen niet om geld maar doen een dringende oproep een beetje van jullie tijd aan ons te doneren.

*Zet je in voor de vogels. Ondersteun onze Vogelwerkgroep en word vrijwilliger. Er zijn diverse projecten die jullie hulp hard nodig hebben. **Help mee!***

Tapuities, man & vrouw, foto Remmes Oosterlaar

Grauwe Vliegenvanger, foto Remmes Oosterlaar

Wie-wat-waar in de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

De Winterkoning is het Verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. De werkgroep kent naast het bestuur en de redactie diverse werkgroepen. [Kijk hier voor een overzicht met contactgegevens.](#)

De redactie van de Winterkoning bestaat uit Hans Stapersma, Bart Romijn, Paul Mulder en Elice Jongerius.

Hoe gaat het met

Hans Stapersma, voorzitter

Ons nieuwe Huismussen project?

De eerste presentatie over de voorwaarden en eisen die Huismussen stellen aan hun leefomgeving is inmiddels gegeven. In de bibliotheek van Beverwijk meldden zich meerdere geïnteresseerden aan om mee te doen, te monitoren of voor gratis heesters en/of mussenkasten. Volgende presentaties in Heemskerk en Castricum zitten in de pijplijn. Van verschillende kanten binnen en buiten de Vogelwerkgroep kwamen al meldingen van bestaande Huismus clusters. Offertes van verschillende partijen voor mussenkasten zijn binnen en de eerste contacten met "meerbomennu" voor de levering van heesters zijn gelegd. Kortom, we zijn van start met ons nieuwe Huismussen project. De oproep voor meer vrijwilligers blijft onverkort van kracht om te helpen met de implementatie van dit project: voorlichting geven, mensen enthousiast maken hun omgeving meer Huismus-vriendelijk te maken, mensen begeleiden bij het ophangen van nestkasten, het helpen planten van inheemse struiken, enz. En dat door ons hele werkgebied! Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

De nieuwe Oeverwaluwand in Heemskerk?

De Gemeente Heemskerk heeft buitengewoon doortastend doorgepakt in een reactie op een ongeplande vestiging van Oeverwaluwen in een hoop zand bij het nieuwbouwproject Tolhek. Daar zijn zo'n 100 flexwoningen gerealiseerd maar gelijk MET een heuse oeverwaluwand erbij! De Vogelwerkgroep heeft dit begeleid en heeft toegezegd het jaarlijkse onderhoud op zich te zullen nemen. Er zijn al twee vrijwilligers die zich daarvoor aangemeld hebben maar dat mogen er best meer worden. Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com). Het project is op 24 juni feestelijk geopend waarbij ook de Vogelwerkgroep een standje heeft bemenst om uitleg te geven over haar activiteiten in z'n algemeenheid en over Oeverwaluwen in het bijzonder.

Stand VWG tijdens de feestelijke opening van het project Tolhek met de Oeverwaluwand

De Gemeente Heemskerk heeft buitengewoon doortastend doorgepakt in een reactie op een ongeplande vestiging van Oeverwaluwen in een hoop zand bij het nieuwbouwproject Tolhek

Overzichtsfoto
nieuwbouwproject
Tolhek in Heemskerk
met in het midden de
Oeverwaluwand
en op de achtergrond
de flexwoningen

De Winterkoning

Nieuwsbrief -Juni 2026

We zoeken nog steeds naar iemand die (snel) kan acteren op acute vogel gerelateerde zaken die nu vaak bij het bestuur binnenkomen.

Meer Vrijwilligers voor de Inventarisatie van Huiswaluw kolonies ?

De situatie is hier nog ongewijzigd helaas: er hebben zich geen nieuwe vrijwilligers gemeld. We zoeken met name mensen buiten Castricum, Bakkum en Uitgeest want in die dorpen tellen al mensen. Het kost niet veel moeite en met twee of drie rondes per seizoen ben je al grotendeels klaar! Wie helpt?! Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

De Uitbreiding van de Saskerlei?

Vanuit de Commissie Ruimtelijke Ordening hebben we in goed overleg met het RAUM (Recreatieschap Alkmaarder en Uitgeester Meer) zo goed en zo kwaad als het ging een aantal kwalitatieve (broed)vogeltellingen gedaan op de Saskerleidam in het Alkmaardermeer. Daar wordt het bestaande natuurgebied Saskerlei uitgebreid met ca. 5 ha riet en plasdras gebied met veel kansen voor bijvoorbeeld Bruine Kiekendief, Roerdomp en Snor.

De toegankelijkheid van het gebied bleek moeizaam: alleen de oostelijke helft van de dam zelf is redelijk begaanbaar maar de westelijke helft is ronduit ontoegankelijk vanwege heel veel zware en ruige begroeiing. Het bestaande rietveld is te gevaarlijk om te betreden dus kwantitatieve inventarisatie moet met een boot of met een drone.

We noteerden op onze 4 rondes tot nu toe o.a. een paar Bruine Kiekendieven, broedende Oeverwaluwen, Kluten met jongen, meerdere eenden, ganzen en meeuwensoorten, Lepelaar en opvallend veel Bosrietzangers.

Zeer recent is een ecooloog met een boot wezen kijken op de nieuwe stenen dam waarbinnen het rietveld moet komen op bagger uit het Uitgeestermeer en uit de Zaan. Er werden geen broedende vogels op die dam gevonden zodat er groen licht gegeven werd voor de eerste baggerstort nabij de nieuwe stenen dam. Werken nabij het rietveld kan nog niet gezien o.a. de broedende vogels daar.

Een Vliegende Kiep?

We zoeken nog steeds naar iemand die (snel) kan acteren op acute vogel gerelateerde zaken die nu vaak bij het bestuur binnenkomen. Denk aan doorverwijzen, waarschuwen binnen de Vogelwerkgroep, maar ook aan gelijk actie ondernemen zoals bij een broedende Scholekster op een fietsenstalling of een melding van onwettige ingrepen bijvoorbeeld een dakrenovatie zonder onderzoek naar Gierzwaluwen of Huismussen. Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

De Bemensing van de Commissie Ruimtelijke Ordening?

Hier is heel goed nieuws te melden: Niels Al komt deze zwaar belaste werkgroep versterken! Hartelijk welkom Niels! Wat betreft zowel relevante kennis en kunde als bijdrage aan de gemiddelde leeftijd van deze Commissie echt een grote aanwinst! Maar er is ook enorm veel te doen dus kunnen we nog steeds wel verdere versterking gebruiken. In het verleden telde de Commissie zes mensen; nu met Niels erbij zitten we gelukkig weer op vijf. Menskracht is vaak de beperkende factor voor wat deze Commissie aan kan, want er zijn zoveel zaken die jarenlang de aandacht vragen met daarnaast ook regelmatig plotseling opkomende bedreigingen van het leefgebied van vogels. Het werk is hier van een duidelijk ander karakter dan bijvoorbeeld vogels ringen, nestgelegenheid maken of inventariseren; maar het is daarom niet minder nuttig of interessant. Denk er eens over na en informeer eens wat het werk inhoudt en wat je eventueel zou kunnen/willen bijdragen. Meld je aan bij Hans Stapersma (j.stapersma@gmail.com).

Verdrijetige zaken?

De afgelopen periode (broedtijd) hebben we helaas maar liefst vier keer in actie moeten komen omdat er activiteiten plaatsvonden zoals maaien, snoeien en zelfs een excursie in gesloten gebied.

Nog verdrietiger is dat het drie keer Landschap Noord-Holland betrof die het boetekleed moest aantrekken. Naast aangeboden excuses gaven ze aan hun eigen procedures nog een keer onder de aandacht van al hun medewerkers te gaan brengen.

De boodschap voor ons: reageren en melden loont, het houdt iedereen bij de les - zelfs onze zuster-natuurorganisaties - en het laat anderen ook zien dat we onze belangen echt serieus nemen – gewoon doen!

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

*De boodschap voor ons:
reageren en melden loont, het
houdt iedereen bij de les -
zelfs onze zuster-
natuurorganisaties - en het
laat anderen ook zien dat we
onze belangen echt serieus
nemen – gewoon doen!*

*Speciale dank deze editie aan
Remmes Oosterlaar voor het
beschikbaar stellen van zijn
mooie foto's uit ons gebied.*

*Buizerd in gesprek met Grote Lijster
beide foto's van Remmes Oosterlaar.*

*Sprinkhaanzanger
beide foto's van Remmes Oosterlaar.*

Jaarverslag 2025 Vinkenbaan

Jaarlijks melden honderden vogelaars in Midden-Kennemerland hun waarnemingen, waarmee we een goede indruk krijgen van het voorkomen en de trends van vogels in ons gebied. Maar er is ook nog een groepje vogelaars dat een 'schaduwboekhouding' bijhoudt: de vrijwilligers van ons vogelringstation de Vinkenbaan.

Het jaarverslag 2025 van de Vinkenbaan, dat [hier](#) op de website staat, toont dat er 's nachts een breed scala aan vogelsoorten door de duinen trekt, inclusief uiterst zeldzame, van Sperwergrasmus tot Dwerggors, van Buidelmees tot Humes Bladkoning.

Het is een alleszins lezenswaardig verslag, dat de rijkdom aan vogelsoorten in ons gebied toont en daarmee ook de noodzaak van actieve vogel- en gebiedsbescherming benadrukt!

Nachtzwaluwen bij de Vinkenbaan; foto Richard Reijnders

Draaihals bij de Vinkenbaan; foto Richard Reijnders

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Het jaarverslag 2025 van de Vinkenbaan, dat [hier](#) op de website staat, toont dat er 's nachts een breed scala aan vogelsoorten door de duinen trekt, inclusief uiterst zeldzame, van Sperwergrasmus tot Dwerggors, van Buidelmees tot Humes Bladkoning.

Lezingen en Excursies

Bart Romijn

Het afgelopen kwartaal vonden 5 excursies plaats, waarvan de verslagen [hier](#) op de website staan :

Weekendexcursie Limburg o.l.v. Kees Roselaar 10 – 12 april. Een prachtig gebied met tal van interessante vogelsoorten. Een minpunt was de tegenvallende accommodatie; een leerpunt voor de volgende keer.

Ochtendexcursie Heemtuin Cees Baart, Egmond-Binnen, 25 april.

Nieuwe Driemanspolder o.l.v. Dick Dekker, 2 mei.

Nationaal Park De Hoge Veluwe o.l.v. Tom Damm, 31 mei.

Fietsexcursie Castricum en omgeving, 20 juni.

De ingelaste Nachtzwaluwexcursie moest helaas vanwege het slechte weer afgelast worden.

IJsvogels in de Heemtuin van Cees Baart; foto Michel van Noort

Roerdomp boven Dorregeest; foto Hans Stapersma

Lezingen en Excursies Programma 2de helft 2026

De Commissie Lezingen & Excursies, bestaande uit Radha van Schaijck, Aalko Veldman en Bart Romijn, en te bereiken via excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl heeft voor het komende halfjaar de volgende activiteiten op het programma gezet. Zie voor details en toelichting de [website](#).

Datum	Onderwerp	Plaats en tijdstip aanvang of vertrek
Zaterdag 4 juli	Lezing Heemtuin, door Cees Baart	De Hoep, 14:00u
Zaterdag 22 augustus	Excursie Amsterdamse Waterleidingduinen o.l.v. Bart Korf	Huis van Hilde, 7:00u
Zaterdag 5 september	Dagexcursie naar Tiengemetten o.l.v. Hans Willemsen	Huis van Hilde, 8:15u
Zaterdag 3 oktober	Boottocht Zeevogels vanuit Den Helder, o.l.v. Koen Stork, Vincent van der Spek en Gijsbert Twigt. NB: <u>Aanmelding verplicht</u> ; zie onze website.	Huis van Hilde, 6:45u
Zaterdag 10 oktober	Lezing De Oostvaardersplassen nog steeds in trek, door Karel Mauer	De Hoep, 14:00u
Zaterdag 31 oktober	Excursie Oostvaardersplassen o.l.v. André van den Berg. N.B. <u>Aanmelding verplicht</u> ; zie website	Huis van Hilde, 6:30u
Dinsdag 3 november	Lezing Roofvogels en uilen in de Amsterdamse Waterleidingduinen, door Fred Koning	De Kern, 19:30u
Dinsdag 17 november	Algemene Ledenvergadering; agenda volgt per mail	De Kern, 19:30u
Zondag 22 november	Ochtendexcursie Geestmerambacht o.l.v. Caesar Weenink	Huis van Hilde, 7:45u
Zaterdag 12 december	Excursie Zuidpier IJmuiden o.l.v. Bart Romijn en Aalko Veldman	Huis van Hilde, 9:00u
Zaterdag 19 december	Lezing Vogels van Zuid-Spanje, door Hans Stapersma	De Hoep, 14:00u

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

De 2de helft van 2026 kunnen wij u weer mooie excursies en lezingen bieden.

Voor ieder wat wils: van interessante lezingen tot de Zeevogels buitengaats.

Klik [hier](#) voor de agenda van de tweede helft van 2026.

Even kennismaken met ... Henk van der Leest

Tekst en foto's Bart Romijn

"Ik had altijd wel wat met de natuur, maar mijn interesse voor vogels begon pas in de negentiger jaren via mijn carpoolmaatje Klaas Dekkers. Klaas bracht me in contact met de roofvogelwerkgroep. Daarin heb ik langere tijd meegedraaid en veel over vogels geleerd. Al snel sloot ik me aan bij de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland (toen nog Castricum geheten). Vanaf 2002 zat ik in het bestuur, eerst als gewoon lid en later als secretaris, tot Arie Dekker me in 2014 opvolgde".

Henk van der Leest

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

"Peter Mol en ik gaan maandelijks met een groepje jongeren vanaf 10 jaar op excursie in de omgeving"

Ik ben op bezoek bij Henk van der Leest. We zitten in een lichte huiskamer. Tegenover elkaar hangen twee opvallende schilderijen met landschappen in heldere kleuren. Kindertekeningen 'voor opa' en 'voor oma' versieren de deur naar de hal.

Henk heb ik leren kennen als een vriendelijke persoon met een voortdurend onderzoekende blik. Hij is een van de dragende krachten van de jongerenclub, de Spotvogels, in onze vogelwerkgroep. Hij doet dit al – met een korte onderbreking – sinds 2002.

Hij licht toe: "Peter Mol en ik gaan maandelijks met een groepje jongeren vanaf 10 jaar op excursie in de omgeving. Ook organiseren we, soms met andere leden van de vogelwerkgroep, workshops waarin ze vogels natekenen, braakballen van uilen uitpluizen, of nestkastjes timmeren.

Terwijl het ledenbestand van onze vogelwerkgroep alsmaar groeit blijft dit een klein clubje van zo'n 10-12 jongeren. Op enkele uitzonderingen na haken de meesten af als ze wat ouder worden - zo in de loop van de middelbare school.

We denken wel na over manieren om ze betrokken te houden, maar tot nu toe is dat een grote uitdaging. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk om jongeren te enthousiasmeren. We hopen dat onze excursies en andere activiteiten bij hen toch een zaadje planten voor later. Ons enthousiasme en onze motivatie om door te gaan heeft er in ieder geval niet onder te lijden. Integendeel. Wij proberen met andere vogelwerkgroepen die jongerenactiviteiten organiseren in contact te komen om van elkaar te leren en misschien om samen iets te doen."

Het sleutelwoord is secretaris

Henks inzet voor de Vogelwerkgroep beperkt zich niet tot de jongerenactiviteiten. Een rode draad hierbij is het woord "secretaris". Hij is secretaris van De Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), en daarbinnen ook coördinator van het project om de Noord-Hollandse vogelgebieden op de site Birdingplaces.eu beschreven te krijgen.

Hij is secretaris van het aan de SVN gelieerde Wim Ruitenbeek Fonds dat zich richt op onderzoek en kennisbevordering voor vogel- en natuurbescherming.

En ook buiten de natuurbescherming is Henk secretaris, zoals van het College van Rentmeesters van de Protestantse Kerk in Castricum.

Daarnaast helpt hij met veel plezier bij een collectieve biologische tuin in Castricum. Henk zegt lachend: "al deze dingen doe ik al een tijdje en het feit dat ik eerder dit jaar met pensioen ben gegaan brengt daar geen verandering in."

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

Daarnaast helpt hij met veel plezier bij een collectieve biologische tuin in Castricum. Henk zegt lachend: "al deze dingen doe ik al een tijdje en het feit dat ik eerder dit jaar met pensioen ben gegaan brengt daar geen verandering in."

Groningse blik

Huiswaarts fietsend na ons gesprek, bedenk ik hoe mooi en belangrijk het voor onze vogelwerkgroep is dat er mensen zijn zoals Henk van der Leest. Onopvallend houden zij de organisatie draaiende.

Opeens zie ik de onderzoekende blik van Henk weer voor me. Het geeft me het gevoel dat ik iets gemist heb. Dat ik vergeten ben een foto van hem te maken, is gemakkelijk te verhelpen. Ik vraag Henk achteraf wel om een foto. Maar of dat het onbestemde gevoel veroorzaakt van iets vergeten zijn of niet opgemerkt hebben, daar kom ik niet achter.

Een paar dagen later weet ik het: ik heb Henk niets gevraagd over zijn jeugd in Noord-Groningen. Te laat voor nu. Het verklaart misschien wel waarom zijn onderzoekende blik mij bijbleef: het is de blik waarmee een Groninger een praatgrage Hollander aankijkt.

Dit Baardmannetje heeft geen Groningse blik maar kijkt ons wel doordringend aan.

Foto Hans Stapersma gemaakt in Dorregeest.

Kerkuilen

Tekst en foto's Jorg Schagen

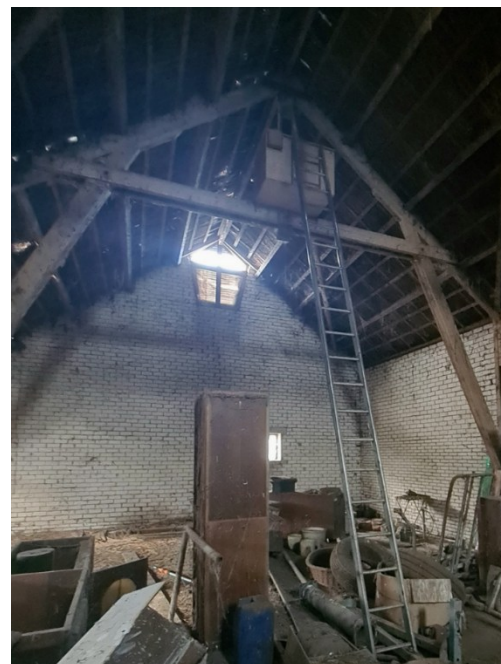
Een uitstekend muizenjaar, 2026. Althans, gezien de broedsels aan kerkuilen regio M-K. Sinds tijden niet zo druk geweest, het aantal jongen voor de regio ligt zo rond de 48 momenteel, daar kan nog het één en ander bijkomen, ook vanwege mogelijke tweede broedsels. De kasten zitten soms bommetje vol, af en toe 6 jongen, eenmaal 7 jong!

Dit jaar ook weer wat vondsten geringde oudervogels, met als verrassing een 4 jaar oude man afkomstig van Den Hoorn, Texel, nu broedend te Heemskerk.

Tevens vondst man, 7 jaar oud, geringd te Overveen, Elswout, ook broedend te Heemskerk. En bij een vast adres te Bakkum, 2 oudervogels plus 6 jongen in de kast, werkelijk volle bak! Gezien de ringen aan de oudervogels, zijn deze al jaren honkvast.

Werk in uitvoering; het totaal is nog niet geheel rond wat betreft de Kerkuil.

Helaas, Steenuilen, voor bekend, niets in de regio...

kerkuil

met een wijze blik

draait hij zijn nek klokje rond

en slaat op tijd toe

2013, Martien Montanus

Natuurbehoud boven levenslijst

Tekst en foto Elice Jongerius

Op visite bij de natuur

Tijdens het vogelen ben je te gast, je bent op visite bij de natuur. En je gastheer en -vrouw behandel je met respect, toch? In de natuur zijn er geschreven en ongeschreven regels hoe je je als gast dient te gedragen. Een goede natuurgast beschadigt natuurlijk niet(s) en laat geen afval achter. En je houdt je aan de regels van het gebied dat je bezoekt. Hoewel dat ook wel eens verwarrend kan zijn bijvoorbeeld dat je in de Amsterdamse Waterleidingduinen gewoon van het pad af mag en (bijna) overal mag lopen. En bij ons in het gebied is dat meestal wat strakker geregeld; daar ben je van harte welkom op de gebaande paden maar daar van afwijken is vaak niet toegestaan.

Gedragscode Vogelbescherming Nederland

Blijkbaar is het niet voor iedereen zo vanzelfsprekend om je als een goede gast te gedragen. De Vogelbescherming Nederland heeft zelfs een Gedragscode voor het kijken en fotograferen van vogels opgesteld:

1. Het belang van de vogels staat altijd voorop. Verstoor de vogels en hun leefgebied niet. Bedenk dat een in het wild levende vogel het beste kan worden bekeken en gefotografeerd als deze zich op zijn gemak voelt. Ga niet dichterbij dan anderen en doe liever een stapje terug dan een stap naar voren. Vogels reageren op verschillende manieren op mensen, afhankelijk van de vogelsoort, de plek en het jaargetijde. Een praktische vuistregel is: als een vogel alert om zich heen kijkt, herhaalde alarmgeluiden maakt of langzaam van je wegloopt, dan ben je te dichtbij. Als een vogel wegvliegt, zag de vogel geen andere opties meer om voor jou als 'indringer' te vluchten. Wees extra oplettend in het voorjaar en verstoor geen broedende vogels. Heb je een zeldzame soort gezien? Hang het niet aan de grote klok. Bij (potentiële) broedvogels en/of in kwetsbare natuurgebieden is het zelfs beter het niet te delen. Houd bij het delen van informatie ook altijd het belang van de vogel in het oog.
2. Wees een ambassadeur voor de vogels en voor vogelaars. Geef uitleg aan geïnteresseerden en help andere vogelaars, vooral beginners. Zie je iets wat niet door de beugel kan? Spreek mensen er op een constructieve manier op aan; vaak zijn ze meer onwetend dan onwelwillend.
3. Houd je aan geldende wetten en regelgeving, de Omgevingswet in het bijzonder. Dat betekent onder meer: verstoor geen in het wild levende vogels (dit is strafbaar), betreed privéterreinen niet tenzij je uitdrukkelijke toestemming hebt en houd je aan de voorschriften en regels van terreineigenaren en -beheerders.
4. Vogelfotografen lokken vogels soms om ze dichterbij te kunnen fotograferen. Dat hoeft geen probleem te zijn, maar zorg ervoor dat het geen directe risico's met zich meebrengt voor de vogels. In het broedseizoen is het lokken van vogels - vooral met geluid - sowieso uit den boze, want het kan voor nodeloze verstoring zorgen.

Hoe ver ga je?

Vogelfotografen oftewel toettermannen (sorry dames) willen het vogelmoment tastbaar thuis herleven en ook aan geïnteresseerden kunnen laten zien. Met mooie vogelfoto's en -films worden bovendien veel mensen gewonnen voor de natuur.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

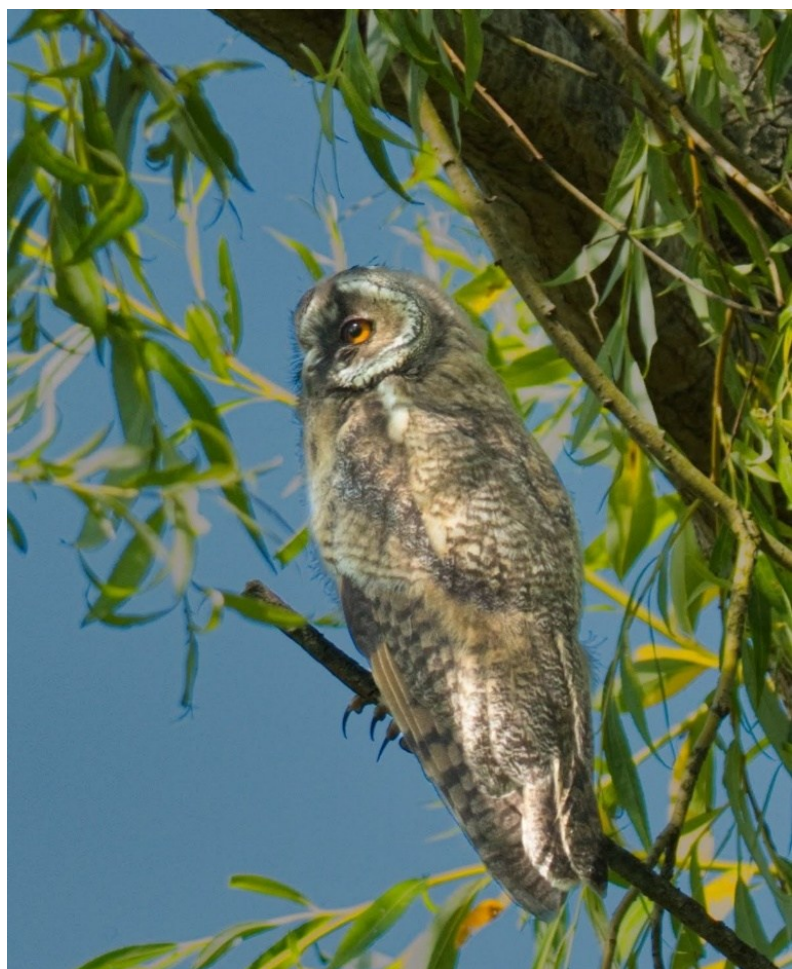
De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Sommige van onze leden hebben de keus gemaakt het milieu zo min mogelijk te belasten door milieuvriendelijk te reizen - fietsen en of treinen- en niet meer te reizen per vliegtuig. Anderen zetten zich op andere manieren tegen klimaatverandering.

Allemaal zijn we begaan met de milieu en hebben we het beste voor natuur anders waren we geen vogelaars!

Fotografen halen soms van alles uit de kast voor het perfecte plaatje. De vogel horen en spotten is dan niet voldoende; de vogel moet ook nog eens mooi opzitten om goed op de foto te komen. Maar vogels zijn geen foto-modellen. En soms gaat het jammer genoeg mis, dan worden nesten verstoord door over-gretige fotografen. Nestfotografie is wat ons betreft trouwens sowieso uit den boze. De kans op verstoring is reëel ook al fotografeer je vanaf grote afstand. In alle gevallen is het welzijn van de vogel en zijn leefomgeving belangrijker dan de foto.

Takkeling Ransuil; foto Elice Jongerius - foto genomen in Zaanstad

Hoe ver ga je?

Je kunt de vraag ook letterlijk stellen met betrekking tot hoe ver je wilt gaan voor de vogelbelevens. Rij je door het land voor het spotten van zeldzaamheden? Ga je naar het buitenland voor mooie vogelgebieden? En zo ja, hoe reis je daarheen? Milieu, klimaat en natuurbeleving liggen in elkaars verlengde en ook bij het reizen an sich kun je je aan allerlei gedragscodes houden.

Sommige van onze leden hebben de keus gemaakt het milieu zo min mogelijk te belasten door milieuvriendelijk te reizen -fietsen en of treinen- en niet meer te reizen per vliegtuig. Anderen zetten zich op andere manieren tegen klimaatverandering. Allemaal zijn we begaan met de milieu en hebben we het beste voor natuur anders waren we geen vogelaars!

Morele afwegingen

Bovenstaande min of meer dwingende gedragscodes vanuit diverse instanties draaien eigenlijk om ethische kwesties, om morele waarden wat 'goed' en 'kwaad' is.

Het is zeker niet de bedoeling om met dit artikel een opgeheven, priemende vinger richting wie dan ook te wijzen. Wel zou het mooi zijn als we ons regelmatig afvragen 'kan dit eigenlijk wel?' 'In wiens belang is dit?' In het belang van de natuur en onze vogelpracht? Of is de balans tikkeltje zoek?

Misschien heeft u behoefte om dit artikel te reageren? Graag. Stuur uw bijdrage naar winterkoning@vwgmidden-kennemerland.nl en wij komen er in ons herfstnummer met plezier op terug.

De

Spotvogels

Peter Mol & Henk van der Leest
jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

De activiteiten van en voor onze jeugdleden

Op deze pagina nieuws over de activiteiten van onze jeugdleden.

De naam De Spotvogels is de naam van de groepsapp die een aantal jongeren gebruikt om dingen met elkaar te delen. Of ze wel of niet meegaan met een excursie of over vogels die ze op vakantie of in de eigen omgeving hebben gezien. Na het uitkomen van de vorige Winterkoning hebben we nog 2 excursies gehad. Daarvan is een verslag te vinden op de website.

De excursie van 12 april was een bijzondere. Op uitnodiging van VWG Alkmaar gingen we een keer met hen mee op excursie in Geestmerambacht. De excursie werd geleid door Caesar Weenink die ook jeugdlid is van onze vogelwerkgroep. De laatste excursie voor de zomervakantie was op zondag 14 juni naar de Dorregeesterpolder. Het verslag komt zo spoedig mogelijk op de [website](#).

Nieuwe kijkers

In een vorige uitgave van de Winterkoning deden we een oproep voor gebruikte verrekijkers. Hoewel de meeste jongeren wel een kijker hebben, nemen we er vaak een paar extra mee voor als zich nieuwe jongeren aansluiten die nog niet over een kijker beschikken of bij publieksactiviteiten. Een aantal van die kijkers voldeed niet meer en was aan vervanging toe. De oproep leidde niet tot resultaat. Reden waarom we besloten hebben gebruik te maken van een kortingsactie van Vogelbescherming Nederland en twee nieuwe kijkers hebben aangeschaft die eigendom blijven van de vogelwerkgroep. Met de twee gebruikte kijkers die nog wel voldeden en een paar telescopen kunnen we nu weer even vooruit.

Publieksactiviteiten

Op 10 mei 2026 hebben we de jongerenexcursie van die dag opengesteld voor jongeren die nog geen lid zijn van de club. Ondanks de publiciteit in de plaatselijke bladen leverde dat geen extra deelnemers op. Dat het op die zondag ook Moederdag was zal daar mede debet aan zijn geweest. De maand mei is met al die feestdagen en vakanties een lastige maand om excursies te plannen. Maar de echte 'diehards' waren er ook nu weer bij. Zie het verslag van Arend op de [website](#).

Contact met andere vogelwerkgroepen

Het leek ons een goed idee om contact te zoeken met andere vogelwerkgroepen in Noord-Holland die ook jongerenactiviteiten hebben. We hebben al nauw contact met VWG Alkmaar, we hebben zelfs een excursie met hen gedaan (zie hiervoor), en in het verleden was er ook contact met VWG Zuid-Kennemerland, maar dat is het dan wel. Naast deze drie (inclusief wijzelf) blijkt er nog maar één vogelwerkgroep in Noord-Holland te zijn die ook jongerenactiviteiten organiseert, VWG Amsterdam.

Het contact met de coördinatoren van de vogelwerkgroepen is intussen gelegd maar het lukte niet om nog voor de zomer een afspraak te plannen om elkaar fysiek of digitaal te ontmoeten. De intentie om dat na de zomervakantie weer op te pakken is er bij alle werkgroepen. Doel is om elkaar te leren kennen, van elkaar te leren en wellicht ook om samen met elkaar iets te ondernemen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Reden waarom we besloten hebben gebruik te maken van een kortingsactie van Vogelbescherming Nederland en twee nieuwe kijkers hebben aangeschaft die eigendom blijven van de vogelwerkgroep. Met de twee gebruikte kijkers die nog wel voldeden en een paar telescopen kunnen we nu weer even vooruit.

Het leek ons een goed idee om contact te zoeken met andere vogelwerkgroepen in Noord-Holland die ook jongerenactiviteiten hebben.

Programma

Op zondag 14 juni was de laatste excursie voor de zomervakantie. In de zomerperiode zullen we ons weer buigen over het programma voor volgend seizoen. Dat houden jullie tegoe voor de volgende Winterkoning. Als jullie leuke tips hebben voor excursies of activiteiten stuur die dan naar ons

Peter Mol en Henk van der Leest

jongerenexcursies@vwgmidden-kennemerland.nl

Commissie Publieksactiviteiten

Meia Bartelsman

Terugblik Nationale Vogelweek excursies

Dit jaar tijdens de Nationale Vogelweek hebben Cees Baart en Hans Stapersma de excursies voor hun rekening genomen. Ook waren Henk van der Leest en Peter Mol de begeleiders voor de excursie voor de jongeren.

Helaas was dit het, een magere bezetting dus, hopelijk melden volgend jaar weer andere excursie begeleiders zich aan.

De avondexcursie van Cees was ondanks het 'hopeloze' weer, met 4 'diehard' vogelaars gestart. Cees vertelt: "Het waren allemaal beginnende vogelaars, Na ruim anderhalf uur waren we weer bij de start terug met op de teller toch nog zo'n 21 soorten!!! Onderweg hebben we gelukkig maar een heel klein buitje gehad en zo zie je maar: je smelt niet van een spatje..."

De excursie i.s.m. met Vogelbescherming van Hans telde een volle bak van 14 deelnemers. Met een paar mooie waarnemingen, o.a. Gekraagde Roodstaart, Kuifmees, maar de Boompieper stal de show met zijn parachute vluchtjes.

Ofwel volgens Hans was iedereen na afloop happy, meestal met één of een paar nieuwe soorten.

Peter en Henk stonden zondag 10 mei om 09:00 uur met 4 deelnemers achter het NS-station Castricum klaar voor de fietsexcursie. Dat is minder dan gebruikelijk, meestal 5 - 8 deelnemers, en daar zal Moederdag mede debet aan zijn geweest.

Er waren geen onbekende, nieuwe, deelnemers bij ondanks de publiciteit i.v.m. de Nationale Vogelweek. Men ging op zoek naar het Paapje wat gemeld was. Helaas.....

Verder naar het Meeuwenduin waar de meeste tijd werd doorgebracht.

Waarnemingen van een zingende Boompieper hoog in een boom, Buizerd, Torenavalk, overvliegende Visdiefjes, Tuinfluiter, Zwartkop, Sprinkhaanzanger en een rondstruinende Koekoek waren zo'n beetje de hoogtepunten van de ochtend.

Alles bij elkaar toch nog 31 soorten.

Bezoekerscentrum PWN De Hoep, met onze nieuwe banners trots in de wind

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Voor in de agenda:

PWN zomerfestival Marquette op
zondag 19 juli 2026.

We kunnen nog wel wat handjes
gebruiken. Meld je bij
publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

Zondag 17 mei de laatste dag van de nationale vogelweek hebben wij weer afgesloten met onze infokraam bij bezoekerscentrum de Hoep. Vanwege het weer stonden we binnen op een mooie plek waar we veel bezoekers met kinderen hebben langs zien komen. De vogelquiz was weer een succes, ook voor veel ouders een kennismaking met vele vogel soorten.

Met dank voor het enthousiasme van onze eigen vrijwilligers Riëtte Koper en Els Rodenburg. Het op- en afbouwen kunnen we niet zonder Dick Dekker, heel veel dank voor jullie inzet! De medewerkers van PWN/ De Hoep waren zeer behulpzaam en geïnteresseerd.

Onze nieuwe Flags voor de deur van de Hoep deden het goed buiten dus een echte aanwinst, zie de foto en onze eigen VWG hesjes dragen bij aan onze herkenbaarheid.

PWN zomerfestival Marquette op zondag 19 juli

PWN zomerfestival Marquette op zondag 19 juli, we zijn weer van de partij. Op het moment dat ik dit schrijf moet dit nog plaats vinden. Maar kom eens langs bij onze mooie info kraam. Vanaf 12.30 uur ben je welkom. En wie ook welkom zijn: we zoeken nog nieuwe vrijwilligers om ons 1 of 2 uurtjes te helpen op deze dag of anderszins.

Meld je bij publieksactiviteiten@vwgmidden-kennemerland.nl

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Aan de rand van Egmond-Binnen ligt een uniek duinlandschap met een grote variëteit aan stand-, broed- en trekvogels.

De Westert en De Bleek op Birdingplaces.eu

Tekst en foto Elice Jongerius

“Aan de rand van Egmond-Binnen ligt een uniek duinlandschap met een grote variëteit aan stand-, broed- en trekvogels. De Bleek en de Westert behoren tot de oude duinen en zijn eeuwenlang door de mens in gebruik geweest. Het gebied is benut voor landbouw, het weiden van vee, het bleken van linnen en voor de bollenteelt. Dat heeft geleid tot het kenmerkende open nollenlandschap. Op een relatief klein oppervlak loop je in een gevarieerd landschap waarin veel verschillende vogels zich thuis voelen.”

Zo begint de nieuwe [internetpagina](#) op birdingplaces.eu over het kleine maar fijne gebied van De Westert en De Bleek in Egmond. Met deze beschrijving hebben we weer een stuk uit het verzorgingsgebied van de VWG Midden-Kennemerland toegankelijk en, hopelijk, aantrekkelijk gemaakt om te bezoeken.

Het is absoluut een plezier om hier regelmatig naar toe te gaan. Het vogelaanbod is zeer afwisselend en meer dan de moeite waard. Laatst nog paar keer in het gebied geweest om de spotvogel niet alleen te horen maar ook op de foto vast te leggen. Horen is gelukt, de foto nog niet. Moet dus nog terug naar De Westert en De Bleek; hoop dat het nog lang duurt voordat er een foto isbirdingplace.eu

Grasmus op een, voor dit gebied karakteristieke, doornetak

Hoe kies je als (beginnend) vogelaar een verrekijker, telescoop of fototoestel?

Bart Romijn

Je bent beginnend vogelaar en wil een verrekijker, telescoop of fototoestel aanschaffen. Hoe maak je een keuze?

Om te beginnen: de ideale verrekijker bestaat niet. Wat het beste voor jou is hangt af van wat je persoonlijk wilt, van je beschikbare budget, van je ogen en van heel veel meer factoren. Onder volgen drie korte adviezen. Mocht je aanvullende tips hebben of commentaar: laat het ons weten via winterkoning@vwgmidden-kennemerland.nl.

Tips:

1 Bevraag ervaringsdeskundigen. Onze vogelwerkgroep kent er heel veel. Ga hierbij niet op het advies van één persoon af, want dat zou wel eens teveel op eigen voorkeuren gebaseerd kunnen zijn.

2 Raadpleeg objectieve websites. Hier volgen er een paar:

Frankwandelt.nl is in mijn ogen de beste site voor informatie over camera's en kijkers. Hij geeft een uitvoerige beschrijving en waardering van de diverse kijkers en camera's en onderbouwt dat met expert- en klantreviews.

Thijsschouten.com Thijs Schouten is een natuurfotograaf. Zijn site is bij uitstek geschikt voor vogelfotografen. Hij geeft tal van praktische en nuttige tips voor het kiezen en kopen van een camera, camera-accessoires, fotografie en fotobewerking. Je kunt je ook inschrijven voor zijn gratis nieuwsbrief.

Visdief.nl Dit is een site die deels vergelijkbaar is met Frankwandelt.nl en geeft een overzicht van verrekijkers en camera's.

De Twentse Vogelwerkgroep test al jaren diverse apparatuur waaronder kijkers en telescopen. Hun site [TVWG testrapporten](http://TVWG-testrapporten) is zeer uitgebreid en gedegen en geeft neutrale informatie.

3 Laat je voorlichten in goed bekend staande winkels en **neem de tijd** om een keuze te maken. Vraag of je een tijdje een kijker of camera kan lenen of huren (en bij aankoop het huurbedrag terug krijgt).

Cameraland in Alkmaar heeft een groot assortiment kijkers en camera's en heeft medewerkers die zelf aan vogelfotografie doen. Je kan apparatuur testen in hun winkel. Ook Cameranu, met oa een grote winkel in Urk, heeft een zeer uitgebreid assortiment en je kunt ook daar alles testen.

Bij het Vogelinformatiecentrum op Texel tref je een zeer uitgebreide collectie van verrekijkers en telescopen, deskundigen die zelf vogelaar zijn en krijg je alle tijd om je keuze te maken. Je kan hier ook een excursie boeken en een geleende kijker uitproberen.

De Kijkerspecialist in Wormerveer heeft de kijkers en telescopen van het merk van de Vogelbescherming en staat daarnaast heel goed bekend voor hun deskundige reparaties en onderhoud.

De winkel van Vogelbescherming Nederland in Zeist tenslotte biedt naast het eigen merk ook de kijkers en telescopen van diverse andere (top)merken en biedt naast deskundig advies en ruime testmogelijkheid, ook 10% korting voor leden.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

*Je bent beginnend vogelaar en wil een verrekijker, telescoop of fototoestel aanschaffen. Hoe maak je een keuze?
Om te beginnen: de ideale verrekijker bestaat niet.*

Heemtuin Cees Baart te Egmond

Tekst Paul Mulder

Van bollengrond tot parel

Je hoeft niet altijd ver weg en lange wandelingen te maken om de natuur en vogels te beleven. In onze eigen omgeving zijn tal van pareltjes te vinden, zoals de Heemtuin van Cees Baart, Doelen 25 te Egmond-Binnen

Sinds 1995 werkt Cees Baart met veel passie en toewijding aan zijn bijzondere tuin. Een lokaal initiatief om een voormalig stuk bollengrond om te vormen tot een stukje natuur, groeide uit tot een plek vol verrassingen. De huidige heemtuin herbergt een rijke variatie aan inheemse planten en biedt leefruimte aan tal van dieren. Een bijzonder hoogtepunt zijn de IJsvogels die er hun nesten bouwen en elk jaar opnieuw broeden.

Geschiedenis

Tijdens een rondleiding door Cees krijg je een stukje geschiedenis van de tuin te horen. In 1995 erft hij de grond van zijn vader, die hier een bloembollenkwekerij had. Voor de voortzetting van de kwekerij had geen van de kinderen interesse. Cees en zijn vrouw besluiten al snel: we maken er een natuurtuin van.

Dat dit zo'n enorme klus zou worden (en nog steeds is) hadden ze nauwelijks voorzien. Toch is veel van wat nu zo natuurlijk oogt, met veel aandacht en precisie van tevoren uitgedacht. Basisidee was dat natuur-elementen uit de binnenduinrand en de polder, en de vele samenlevingsvormen van dieren en planten die hierin voorkomen, zichtbaar zouden worden.

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Sinds 1995 werkt Cees Baart met veel passie en toewijding aan zijn bijzondere tuin. Een lokaal initiatief om een voormalig stuk bollengrond om te vormen tot een stukje natuur, groeide uit tot een plek vol verrassingen.

De poel, met op de achtergrond het torenvalknest, en op de voorgrond het drieblad, een fraaie waterplant; foto Agaath Bruin

Tuin met vele habitats

Er is een aantal belangrijke habitats in de tuin gerealiseerd. Denk aan de poel met aanpassingen voor watervogels en zangvogels, om te badderen, drinken, maar ook voor het aantrekken van insecten. Aan de abelen als 'invalsbomen' (aanvliegplekken voor de verkenning en als vluchtplek voor de vogels). Aan de boomsingel, als beschutting tegen wind én inkijk, aan de tussensingel van kleinere bomen en struiken, geselecteerd op hun functie van voedselbron voor insecten en vogels én als broedplaatsen. Denk ook aan de heuveltjes/duintjes achter de poel, waar vele hellinkjes ruimte bieden aan planten en insecten, waaronder diverse vlinders. Verder is er een grote ruimte opengelaten voor een bloemenweide. Tussen en in deze landschapselementen zijn talloze struiken opgenomen, om de vogels meerdere veilige plekjes te bieden.

Dat deze complexe samenstelling van landschapselementen niet altijd meteen een succes was, is goed voor te stellen. In de afgelopen 30 jaar is er dan ook veel aangepast of zelfs weer weggehaald.

Broedende vogels

In de tuin waren de afgelopen jaren vele vogelsoorten te zien. De grasmus, koolmees, merel, zwartkop, roodborst, winterkoning, vink, fitis, tijtjaf, heggenmus en tuinfluiter. Ook broedende vogels waren en zijn er te zien: het torenvalkpaartje in het torenvalknest, de ijsvogels bij de poel in de daarvoor aangelegde wand, en het meerkoetenpaar met 2 jongen.

Voor wie hier meer over wil weten is het boek 'De natuurtuin op de geestgronden – 1995-1920', geschreven door – wie anders – Cees Baart, een aanrader.

Heemtuin Cees Baart - Doelen 25 te Egmond-Binnen

c.baart51@hotmail.com

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

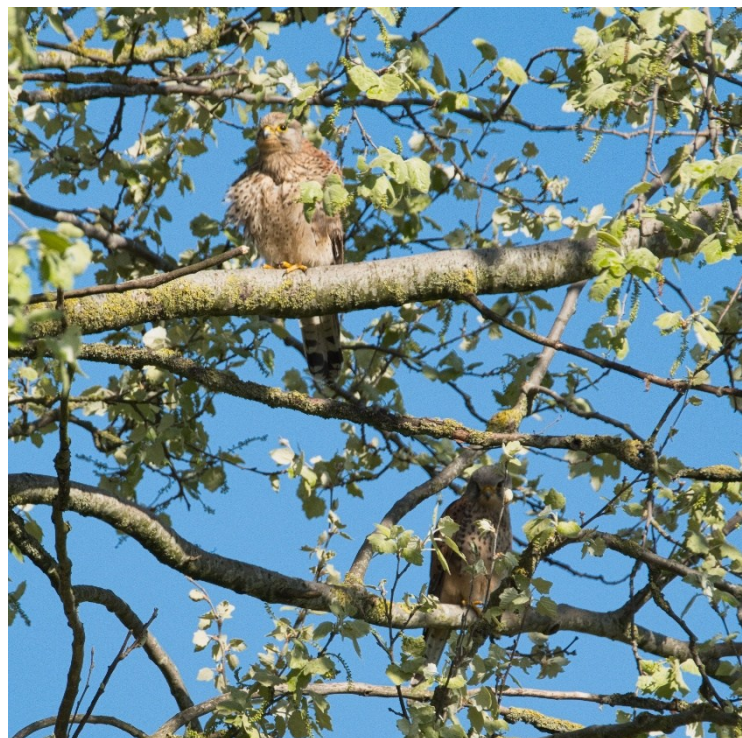
Voor wie hier meer over wil weten is het boek 'De natuurtuin op de geestgronden – 1995-1920', geschreven door – wie anders – Cees Baart, een aanrader.

Heemtuin Cees Baart - Doelen 25 te Egmond-Binnen

c.baart51@hotmail.com

De afgelopen periode mochten wij 5 nieuwe leden verwelkomen.

Welkom in de Vogelwerkgroep Mark, Roel, Sjoerd, Mariëtte & Willeke

Torenvalkpaar hoog in de abeel in de Heemtuin van Cees Baart; foto Elice Jongerius

Nieuwe leden

Wij heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

Mark Res, Roel Duits, Sjoerd Tigelaar,
Mariëtte van de Bovenkamp & Willeke Kempkes

Vogeljargon: nestblijvers en nestvlieders

Tekst en foto's Bart Romijn

Mensenkinderen blijven na hun geboorte lang "op het nest" en zijn jarenlang afhankelijk van ouders. Op een gegeven moment vliegen de jongeren uit, de ouders met een empty nest syndroom achterlatend. De mens is daarmee een extreme nestblijver.

Bij vogels verschilt de duur van op het nest blijven en afhankelijkheid van (een van de of beide) ouders sterk. Bij sommige soorten verlaten de kuikens heel snel het nest en moeten zij zelf voedsel zoeken. Zij worden nestvlieders genoemd. Voorbeelden zijn ganzen, eenden en steltlopers.

Foto Nestvlieder: een kievitskuiken begint op dag één met het zoeken en eten van kleine insecten en – als ze wat groter zijn – kleine regenwormen en emelten.

Ouders voeren niet

Eendenkuikens die uit het ei komen, springen het water in zodra hun dichte, waterafstotende vacht is opgedroogd. Zij zoeken zelf naar voedsel, zoals algen, insecten en kroos. Tijdens onze excursie in de Nationaal Park de Hoge Veluwe zagen we eendenkuikens ook regelmatig duiken om op de bodem van een plas voedsel te zoeken. Bij nestvlieders hoeven de ouders de kuikens niet te voeren. Zij 'onderwijzen' hun pullen wel en bieden kortere of langere tijd bescherming tegen predatoren en koude.

Foto Nestvlieder: Kluut biedt bescherming en warmte aan haar pullen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

Bij nestvlieders hoeven de ouders de kuikens niet te voeren. Zij 'onderwijzen' hun pullen wel en bieden kortere of langere tijd bescherming tegen predatoren en koude.

Ouders voeden en voeden op

Bij andere soorten – de nestblijvers - worden de kuikens nagenoeg kaal, blind en vooral hulpeloos geboren. Zij blijven langere tijd afhankelijk van de ouders voor voedsel en bescherming tegen predatoren. Voorbeelden zijn zangvogels, zoals Koolmees, Huismus en Boeren- en Huiszwaluw en waadvogels, zoals Ooievaar, Lepelaar en de diverse reigersoorten. Ze verlaten het nest pas als ze nagenoeg zijn uitgegroeid.

Foto: Nestblijver. Het voeden van jonge Boerenzwaluwen. Per nest worden zo'n drie weken lang dagelijks duizenden insecten aangevoerd. Als de jonge zwaluwen het nest verlaten leren ouders hun jongen in de lucht te jagen.

Foto: Nestblijver. Ook na het verlaten van het nest blijven jonge Lepelaars (te herkennen aan de roze-geelachtige snavel en zwarte vleugeltoppen) nog langere tijd bij hun ouders bedelen om voedsel. Hier zie je een van de jonge Lepelaars de snavel diep in de krop van de ouder steken om het (uitgebraakte) eten op te vangen.

Tussenvormen

Zoals met alles in de natuur, past niet alles in hokjes: er zijn allerlei tussenvormen en afwijkingen van nestblijvers en nestvlieders. Zo zijn er de zogenaamde takkelingen, zoals uilen, roofvogels en diverse kraaiachtigen. Takkelingen zijn jonge vogels die wel al het nest hebben verlaten, maar nog niet kunnen vliegen: ze zitten en hoppen op takken.

Jongen van een Slechtvalk zijn een bijzondere vorm van takkelingen: in plaats van op een tak zitten zij op een richel of rooster van een hoog gebouw. Daar worden ze nog gevoed door hun ouders en oefenen zij met vliegen. Eenmaal vliegvlug leren ze van hun ouders om prooien te vangen.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

Zoals met alles in de natuur, past niet alles in hokjes: er zijn allerlei tussenvormen en afwijkingen van nestblijvers en nestvlieders.

Een variant van de nestvlieder is de semi-nestvlieder, zoals de Meerkoet. Als de Meerkoetkuikens uit het ei kruipen kunnen ze – met hun punkachtige uiterlijk - en na een paar uur al zwemmen. Maar voor voedsel zijn ze de eerste paar weken na geboorte nog afhankelijk van hun ouders. Als er te weinig voedsel is krijgen alleen de sterkste kuikens voedsel en worden de zwakkere / jongere genegeerd of weggejaagd.

Na zo'n 6 tot 8 weken zijn de jongen vliegvlug en zelfstandig. Ze worden dan meestal door de ouders uit het territorium verjaagd. Meerkoeten hebben meerdere nesten per seizoen. Het komt voor dat een jong uit een succesvol nest de ouders helpt met het voeden van kuikens uit een later nest.

Foto: Semi-nestvlieder. Ouder Meerkoet voedt jong.

Foto: Vlieg oefening juveniele Slechtvalk

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, maart-mei 2026

Hans Schekkerman

Maart-mei algemeen

Maart 2026 kende een lenteachtige start met temperaturen tot 15-19°C, een wisselvallig midden, en een koele afsluiting met NW wind en winterse buien vanaf de 24e. Na een wisselvallig begin van april met storm Dave op de 5e werd het vanaf het midden van de maand zonnig, droog en warmer. Vanaf 22 apr draaide de wind naar NO en vanaf de 27e meer naar O-ZO, waarmee een stroom aan schaarse doortrekkers loskwam.

Na een vrij warm begin van mei kwam de wind van 11-20 mei weer vaak uit W tot N met een opeenvolging van lagedrukgebieden; dit was qua vogels een 'stille' periode. Vanaf de 21e werden de temperaturen zomers en brachten dagen met wind uit Z-ZO soorten als **Grauwe Klauwier**, **Roodmus** en **Bijeneter** onze kant op. Tot begin mei leek het een extreem droog voorjaar te worden, en dreigden een aantal duinplassen, die aan het einde van de winter al een lage waterstand hadden, goeddeels te gaan droogvallen. Door een normale neerslaghoeveelheid in mei werd dat nog even uitgesteld.

De highlights van deze verslagperiode waren een aantal bijzondere (potentiële) broedvogels (**Velduil**, **Bijeneter**, **Roodmus**, **Nachtzwaluw**) en enkele schaarse doortrekkers en dwaalgasten waaronder **Grauwe Kiekendief**, **Hop**, **Griel** en **Lammergier**.

Bijeneter, NHD Bakkum, 25 mei; foto Hans Schekkerman

Waterwild - en niet zo wild - tot Kwartel

De laatste twee **Wilde Zwanen** van het winterseizoen werden gezien op 16 apr (NHD Heemskerk en Castricum). De escape met een blauw pootringetje werd af en toe gemeld uit de polders rond Heemskerk tot 30 mei. Op vergelijkbare wijze dook de **Zwarte Zwaan** van Uitgeest op in de Dorregeesterpolder op 31 mrt en op 15 en 27 apr. Vijf **Kleine Rietganzen** naar ZO over NHD Egmond op 22 mei vormden een late verrassing. Een **Witbuikrogan** vloog naar N langs het strand bij Egmond op 1 mei. **Casarcas** werden gezien op 12 mrt in de waterberging bij Heemskerk, op 25 mei op de Sakerlei in het Alkmaardermeer (9 exx), en op 31 mei in de Wei van Brasser, NHD Bakkum (3). Het was een matig voorjaar voor **Zomertaling**. Over zee werden er 19 genoteerd tussen 18 mrt en 8 mei, en op de duinplassen werden zo'n 12 vogels gezien. Uit potentiële broedgebieden in de polders werden alleen twee mannetjes gemeld: in de Hempolder bij Akersloot op 30 apr, en in de waterberging bij Heemskerk op 28 mei.

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

De highlights van deze verslagperiode waren een aantal bijzondere (potentiële) broedvogels (Velduil, Bijeneter, Roodmus, Nachtzwaluw) en enkele schaarse doortrekkers en dwaalgasten waaronder Grauwe Kiekendief, Hop, Griel en Lammergier.

Het was een matig voorjaar voor Zomertaling

Een mannetje **Krooneend** zwierf rond in NHD Castricum tussen 5 en 8 apr, met een nabrander op 19 apr. Op 27 mei zwom een paartje in Infiltratiegebied Castricum. **Ijseenden** werden vanaf de zeetrekposten gezien op 10, 19, 23 (2 exx) en 30 april. Het is gebruikelijk dat in mei en juni enkele door het 's nachts afgespeelde geluid aangetrokken **Kwartels** roepen in de (ruime) omgeving van de vinkenbaan, maar ook elders in regio lijken ze wat vaker te worden gehoord. Zoals nu in de Wijker-meerpolder bij Beverwijk (3 mei), tuinbouwgebied Heemskerkerduin (23 mei), Vennewater in NHD Bakkum (21 mei), en Noorddorpervlak/ Westerduinen in NHD Heemskerk (19, 24, 30 mei).

Duikers t/m ooievaars

Vanaf de zeetrekposten werden tussen 25 mrt en 8 mei 21 langstreckende **Parel-duikers** geteld, de meeste op 25 en 26 apr (elk 5). Een **Roodhalsfuut** zwom op 28-29 mrt bij de Noordpier van IJmuiden. Daar werden in maart ook geregeld (maximaal twee) onvolwassen **Kuifaalscholvers** gezien, de laatste op 4 apr. **Roerdompen** hoempten in de Dorregeesterpolder, het Limmer Die, langs de St. Aagtendijk bij Heemskerk en in de infiltratiegebieden Castricum en Kieftenvlak. Nawinter en vroege voorjaar leveren tegenwoordig vaak enkele rondzwervende **Kleine Zilverreigers** op in onze regio; dit jaar kwamen de meldingen uit de Castricum- en Limmerpolder (1-9 mrt), de Heemskerker Noordbroek (13,17,30 mrt), Klein Dorregeest (17 mrt) en het Krengebos en infiltratiegebied Castricum (14 apr). Over zee trekkende exx werden gezien op 8 en 22 apr. **Purperreigers** verschenen al vroeg dit voorjaar: op 3 mrt over Castricum (de vroegste ooit) en op 5 mrt in de Oude Venne, Uitgeest. Daarna volgden er nog acht waarnemingen van totaal 14 exx, alle in het duingebied. Een paartje **Ooievaars** leek de gaan broeden op een nestpaal in Uitgeest, maar zette uiteindelijk niet door. Op 9 mei vlogen twee **Zwarte Ooievaars** naar N over Diederik, NHD Bakkum. Op 4 mrt vlogen drie **Kraanvogels** naar Z over Vennewater, NHD Bakkum, en een duo werd gezien op 7 (van Egmond aan Zee via Limmen naar Heiloo) en 8 apr (N over de Bleek, NHD Egmond).

Roofvogels

Ook dit jaar weer bleek april de maand om bijzondere roofvogels te zien in onze regio. De 'bovenbaas' kwam echter pas in mei. Op de 27e zeilde een jonge **Lammergeier** noordwaarts over het zeeduin tussen Tata en Egmond aan Zee, op weg tussen overnachtingen in Rotterdam en Schoorl. Dankzij de app-tamtams werd hij al vroeg aangekondigd en kon hij door ruim 20 waarnemers worden opgepikt. Dit was de vierde **Lammergeier** in onze regio, na eerdere in juni 2025, mei 2012 en juni 2002 (let op de overeenkomende timing). Het betrof allemaal onvolwassen vogels, hoogstwaarschijnlijk afkomstig uit de Alpen. Sinds het aanslaan van een herintroductie-project aldaar neemt het aantal waarnemingen in Nederland toe (nu ca. 20).

Lammergeier, De Hoge Toren, 27 mei;
foto Hans Stapersma

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

Roerdompen hoempten in de Dorregeesterpolder, het Limmer Die, langs de St. Aagtendijk bij Heemskerk en in de infiltratiegebieden Castricum en Kieftenvlak.

Op de 27e zeilde een jonge Lammergeier noordwaarts over het zeeduin tussen Tata en Egmond aan Zee, op weg tussen overnachtingen in Rotterdam en Schoorl.

In totaal 11-12 waarnemingen van **Zeearend** kwamen verdeeld over negen dagen, waarvan 6 in apr. De meeste werden gezien over het duingebied maar rondom het Alkmaardermeer pleisterde een vogel tussen 18 en 27 mrt. Twaalf **Visarenden** trokken door tussen 10 apr en 10 mei. Ook vier van de vijf gemelde **Rode Wouwen** passeerden in apr, voorafgegaan door een op 20 mrt. Van **Zwarte Wouw** werden alle vijf exemplaren gezien in apr, vanaf de 8e. De oostenwind van eind apr leverde een golfje 'slanke kiekendieven' op. Op 29 en 30 apr werden vrouwtjes **Grauwe Kiekendief** goed op foto vastgelegd in de Castricumerpolder en over de Papenberg, terwijl **Grauwe of Steppiekiekendieven** over het dorp en langs de zeereep bij Castricum te snel of te ver langs vlogen voor een zekere determinatie. Op 23 mei volgde nog een late vermoedelijke **Steppiekiekendief** door Soeckebacker, NHD Egmond. Het gros van de meldingen van **Blauwe Kiekendief** betrof een lang pleisterende vogel in De Buitenlanden, Wijkmeerpolder, tot 19 apr. Van elders kwamen zo'n tien waarnemingen, de laatste op 1 mei (adulte man N, Velsen). Doortrek van **Smellekens** vond plaats tussen 2 apr en 9 mei, met 12 van de 15 exx tussen 22 apr en 2 mei, en zoals elk jaar meerdere exemplaren over zee. Tijdens de oostenwindperiode eind mei doken twee **Roodpootvalken** op: op de 23e over Infiltratiegebied Kieftenvlak en op de 29e over Infiltratiegebied Castricum.

Steltlopers

Voor pleisterende steltlopers was het een mager voorjaar in de regio. Door uitdrogende duinplasjes en een hoog gehouden waterstand in de polderplassen waren er weinig aantrekkelijke pleisterplekken. De beste steltloper van het voorjaar was dan ook een 'droge' soort. In de ochtend van 3 mei ontdekte Hanno Pet een fraaie **Griel** op de startbaan van het zweefvliegveld in NHD Castricum. Doordat de zweefvliegclub op reis was kon de vogel hier de hele dag blijven foerageren en door velen worden gezien. Sinds het uitsterven van de **Griel** als broedvogel in Nederland eind jaren '50 zijn uit onze regio nu negen waarnemingen bekend, zes uit mei en één elk uit apr, jun en jul. April is de maand om uit te kijken naar schaars doortrekkende **Strandplevieren**. Op 28 apr foerageerden er drie op het strand Z van Egmond aan Zee en op de twee dagen erna werden solitaire trekkers opgemerkt vanaf Castricum aan Zee. Vermeldenswaard is ook een geslaagd broedgeval van **Bontbekplevier** op het strand bij de zeereepkerven tussen Castricum en Heemskerk. De enige **Temmincks Strandlopers** van dit voorjaar foerageerden in de Groote Ven (Castricumerpolder) op 17 en 29 apr (2exx), en in het nieuwe plasje bij Rinnegom op 1 mei. Kleine Strandlopers vlogen langs Castricum aan Zee en landden kort op het Doornvlak op 8 mei. **Krombekstrandlopers** werden alleen langs het strand gezien, in totaal 14 exx op vier dagen tussen 23 apr en 9 mei. **Zwarte Ruiters** pleisterden in de Oude Venne - Groote Ven van 11-20 en op 30 mrt en 20-21 apr (2exx) en op de Wei van Brasser op 12 apr; daarnaast werden er nog zes overtrekkend langs de zeekant gezien. Twaalf waarnemingen van **Bosruiter** tussen 24 apr en 13 mei omvatten in totaal 29 exx, vrij gelijk verdeeld over duin- en polderplasjes.

Griel, Watervlak, 3 mei; foto Bart Romijn

De Winterkoning

Nieuwsbrief - Juni 2026

Doortrek van Smellekens vond plaats tussen 2 apr en 9 mei, met 12 van de 15 exx tussen 22 apr en 2 mei, en zoals elk jaar meerdere exemplaren over zee.

Zwarte Ruiters pleisterden in de Oude Venne - Groote Ven van 11-20 en op 30 mrt en 20-21 apr (2exx) en op de Wei van Brasser op 12 apr; daarnaast werden er nog zes overtrekkend langs de zeekant gezien.

Jagers t/m sterns

Vanaf de zeetrekposten werden 18 **Kleine Jagers** opgemerkt tussen 25 mrt en 13 mei, en 23 **Zwartkopmeeuwen** tussen 14 mrt en 1 mei. Meer in het binnenland waren er ook zo'n 30. De adulte **Grote Burgemeester** leek de Beverwijkse haven te hebben verlaten vanaf 22 mrt, maar werd daar toch weer gezien op 14 apr. In de tussentijd had hij een uitstapje gemaakt, waarbij hij op 7 apr op Texel was geregistreerd. Op de 22e vloog hij (?) naar N langs Castricum aan Zee, waarna op de 28e opnieuw een waarneming op Texel volgde. Naast deze vogel was er een pleisterende 2kj bij de Noordpier op 28 mrt. Daar werd op 12 en 14 apr ook een 2kj **Kleine Burgemeester** gezien, vermoedelijk dezelfde vogel die later benoorden Egmond aan Zee pleisterde en tussen 8 en 28 apr zeven keer in onze regio werd gemeld. Met een matige wind uit N tot O leverde de vierde week van apr mooie zeetrek op. Voor **Zwarte Stern** werd het een recordperiode, met drie van de vijf beste ochtenden ooit langs Castricum aan Zee: 265 N op 25 en maar liefst 535 op 26 apr, en nog eens 259 op 8 mei. 25 en 26 apr waren ook topochtenden voor **Dwergstern**, met resp. 99 en 270 N. Verder passeerden er op de 24e 3100 **Dwergmeeuwen**, op de 25e 2000 en op de 26e 2500 **Visdieven** en **Noordse Sterns**, en op de 26e een zomerkleed **Witwangstern**. Op 30 apr en op 1 mei vlogen **Reuzensterms** langs en op 1 mei ook nog een **Lachstern**. Een latere **Reuzensterm** foerageerde boven het NO deel van het Alkmaardermeer (Deilings) op 21 mei.

Uilen t/m spechten

In mrt-apr werden tot drie **Velduilen** waargenomen in De Buitenlanden in de Wijkermeer. Half mei vond schrijver dezes hier een nest (met uiteindelijk zeven eieren) in een graslandperceel, dat door tussenkomst van de agrarische natuurvereniging kon worden uitgespaard tijdens het maaien. De uilen accepteerden hun zo ontstane graseiland van 40x40m maar op het moment van schrijven (begin juni) is de afloop van dit bijzondere broedgeval nog ongewis. De enige meldingen in het archief die wijzen op eerder broeden in Midden-Kennemerland dateren uit 1986 (baltsend paar) en 1975 (voedseltransport, beide NHD Castricum). Ook in de decennia daarvoor waren af en toe territoria bekend. De enige velduilwaarneming elders uit deze verslagperiode was op 20 mrt in het Meeuwenduin, NHD Heemskerk. Tijdens simultaantellingen op 30-31 mei zongen op vier of vijf plekken in NHD Bakkum **Nachtzwaluwen**. Dat was wel verrassend want vergelijkbare acties hadden in ons duingebied al enkele jaren niets opgeleverd.

De adulte Grote Burgemeester leek de Beverwijkse haven te hebben verlaten vanaf 22 mrt, maar werd daar toch weer gezien op 14 apr. In de tussentijd had hij een uitstapje gemaakt, waarbij hij op 7 apr op Texel was geregistreerd.

Nachtzwaluw, NHD Bakkum, 31 mei; foto Joep de Leeuw

Op 27 apr verbleef kortstondig een **Hop** in Reservaat-Oost, NHD Castricum. **Bijeneters** zijn bezig met een klimaatgerelateerde opmars in Nederland en dat was dit jaar ook bij ons goed te merken. Al op 1 mei vloog een ex over Castricum en op 6 mei een over het Vogelduin, NHD Bakkum. Toen op 22 mei de wind weer naar ZO draaide en het echt warm werd werden ineens 'overal' **Bijeneters** gemeld, over Castricum en Heemskerk maar vooral op diverse plekken in het NHD. In totaal kan het om zo'n 20 vogels zijn gegaan; de grootste groep telde 9 exx op 25 mei. In terrein Egmond bezochten 5-6 exx dagenlang twee oeverwaluwkolonies, waar ook werd gebaltst. In de volgende verslagperiode zullen we leren of het daadwerkelijk tot broeden is gekomen.

Strandleeuwerik, Castricum aan Zee, 15 apr; foto Hans Stapersma

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

Zes Paapjes werden gemeld uit het NHD tussen 29 apr en 10 mei, plus een late in Reservaat-West op 26 mei. Tussen 7 apr en 10 mei werden zo'n 65 Beflijsters gemeld, het overgrote deel uit het duingebied.

Zangvogels

De laatste **Waterpiepers** zaten op 12 mrt in de Dorregeesterpolder en op 14 mrt in de Hempolder. Een **Strandleeuwerik** liet zich mooi bekijken op de parkeerplaats van Castricum aan Zee op 15 apr. De nu minstens zeven jaar oude Engelse **Gele Kwikstaart** keerde terug naar zijn plek in de Heemskerker Noordbroek vanaf 10 apr. Van elders kwamen waarnemingen van zes plekken in het NHD en de binnendui-rand (Heemskerkerduin, 18 mei). Bij de 23 waarnemingen van (in totaal 26) **Rouwkwikstaarten** tussen 3 mrt en 10 mei was er geen die aan een broedgeval deed denken. Zes **Paapjes** werden gemeld uit het NHD tussen 29 apr en 10 mei, plus een late in Reservaat-West op 26 mei. Tussen 7 apr en 10 mei werden zo'n 65 **Beflijsters** gemeld, het overgrote deel uit het duingebied. Intrigerend was de waarneming van een vermoedelijke **Goudlijster** naar N vliegend over Castricum op 22 mrt; superzeldzaam maar in principe goed te herkennen door een karakteristiek ondervleugelpatroon. Vanaf 7 apr werden zingende **Snorren** opgemerkt bij het Hoefijzermeer (eenmalig) en in de Dorregeesterpolder (2 exx). Eind apr, begin mei verschenen op negen plekken in de duinbossen zingende **Fluiters**, maar ze bleven slechts kort, met uitzondering van één die het ruim een maand volhield bij de Papenberg, NHD Castricum. Vijf **Bonte Vliegenvangers** werden gemeld uit het NHD tussen 10 apr en 30 mei. Zingende **Wielewalen** werden opgemerkt op zes plaatsen in het duingebied; van een locatie in NHD Bakkum kwamen waarnemingen gedurende drie weken, maar ook deze viel uiteindelijk stil.

Klapeksters werden nog gemeld op 1-6 mrt in de Zuidernollen en 28 mrt – 6 apr in het Meeuwenduin, NHD Castricum. Vanaf 10 mei werden op vijf locaties in het NHD mannetjes **Grauwe Klauwier** gezien, en op twee daarvan ook vrouwtjes. Bijzonder was het mannetje dat op 22 mei werd gefotografeerd aan de ooststrand van Limmen. Overvliegende **Roeken** werden in het duin gezien op 6 en 9 apr, en (3) foeragerende vogels in De Buitenlanden op 18-19 apr en op Vennewater, NHD Bakkum, op 4 mei. **Raven** werden gemeld op zes dagen in mrt, 12 in apr en vier in mei, voornamelijk op zeer uiteenlopende plekken in het NHD. Tweetallen werden gemeld op 20 mrt en 18 apr, en op 20 mrt zelfs vier bijeen over NHD Heemskerk-Castricum. Een **Europese Kanarie** vloog over het Bassinvlak, NHD Heemskerk, op 19 apr. In mrt en apr werden vrij veel **Barmsijzen** gemeld uit het NHD; na half apr nam de meldingsfrequentie af en uit mei kwamen er nog maar zeven. Naast **Kleine** waren hieronder tot half april ook **Grote Barmsijzen**. Van **Kruisbek** kwamen 14 meldingen in mrt, 20 in apr en 7 in mei, vooral uit NHD Bakkum. De grootste groep omvatte 20 exx op 3 apr. Na een paar magere voorjaren doken dit jaar vanaf 22 mei ineens drie of vier zingende **Roodmussen** op, alle in een beperkt gebied bezuiden Egmond aan Zee en dus niet op de 'klassieke' plekken in de infiltratiegebieden. Een late **Geelgors** zingend op het Melkvak op 17 mei riep herinneringen op aan begin jaren tachtig, toen de soort nog in het duin broedde. Vroeg in de verslagperiode werden nog **Sneeuwgorzen** gezien op het strand bij Castricum (4 mrt en 7 apr) en in het Infiltratiegebied (4 exx op 5 mrt).

De Winterkoning

Nieuwsbrief – Juni 2026

In mrt en apr werden vrij veel Barmsijzen gemeld uit het NHD; na half apr nam de meldingsfrequentie af en uit mei kwamen er nog maar zeven. Naast Kleine waren hieronder tot half april ook Grote Barmsijzen.

Roodmus, 2e kalenderjaar (links) en ouder mannetje (rechts), NHD Egmond, 28 mei; foto's resp Hielke Boomsma en Bas Lagerveld

Grauwe Kiendief, Papenberg, 30 apr; foto Remmes Oosterlaar

Foto hoort bij waarnemingen **Roofvogels**